

Rapport

fra

KLF, Kirke & Medier

Skæbnedagen

En analyse af 4 dokumentarprogrammer om mennesker, som har været ude for grusomme hændelser, der ændrede deres liv.
De blev sendt på TV 2 i efteråret 2007

På baggrund af serien Skæbnedagen skrev Karen Thisted tre bøger:
Jonas og mig til evig tid, Du er i mine tanker og Tsunami – en personlig beretning.

Rapport fra KLF, Kirke & Medier

Skæbnedagen på TV 2 i efteråret 2007.

Baggrund

"Skæbnedagen" er et eksempel på historier fra tv, der også bliver præsenteret i bogform. Programserien handler om fire situationer, hvor mennesker har fået deres liv ændret på et splitsekund. Med hjælp fra familie og øjenvidner fortæller de fire danskere, hvordan deres liv på et kort øjeblik tog en voldsom og uventet drejning. Tenna Tajmer mister sin søn i en meningsløs ulykke i Bonbon-Land. Casper Stenz bliver fanget af tsunamien i Thailand. Anne-Sophie Kortholm føder sit første barn, men samme dag kører hendes kæreste galt og bliver hjerneskadet. René Nielsen får kørt begge ben af i en togulykke.

TV 2s forlag har udgivet 3 bøger om de fire skæbner, som programserien omhandler. Chef for TV 2 Forlag hedder Maria Krabbe Hammershøj.

Analyse

Fem medlemmer af KLF, Kirke & Medier har set og analyseret de 4 udsendelser i serien Skæbnedagen, som blev sendt tirsdag aften i oktober 2007 på TV 2 kl. 20.00 til 20.35. Serien er analyseret i sin helhed med henvisninger til enkelte personer og scener.

Seriens form og koncept

Bygget op omkring højdepunktet: ulykken

Stemningen bygges op i intensitet frem til det skæbnesvangre øjeblik. Et ur vises på skærmen, så man følger de sidste timer og minutter op til den fatale ulykke. For nogle i analysegruppen virker denne opbygning dog lidt langtrukket især i det første program den 9. oktober.

Ingen synlig samtalepartner

De involverede fortæller engageret og bevægende om deres følelser og oplevelser. Det virker som om den usynlige journalist ikke afbryder og lader dem få den tid, de har brug for, men som seer kan man være i tvivl om, hvor meget der er sorteret fra, og hvad kriterierne er for at sortere noget fra. Har de medvirkende mon haft indflydelse på klipningen?

Hvilken genre

Analysegruppen mener, at programmet indeholder såvel en underholdningsdel som en del, der handler om at dele livserfaringer. På den negative side appellerer programmet til menneskers trang til at svælge sig i andres ulykke, men på den positive side viser man også, hvordan almindelige mennesker tackler alvorlige ulykker. Livet bliver ganske vist ikke som før, men programmet viser mennesker, som kommer igennem meget alvorlige kriser, og det kan være en hjælp for seere i lignende situationer at være vidne til.

De enkelte udsendelser

Der var tale om meget forskellige udsendelser. Den første handlede om drengen Jonas, som er mongolbarn, og som dør ved en tragisk ulykke, da familien er på udflugt til Bonbon-land. Den anden udsendelse fokuserer på Casper og Emma, som begge overlever tsunamien i Thailand. Andre i deres rejsegrupper overlever ikke. Det rejser spørgsmål om skyldfølelse ved at have reddet sit eget liv, men også tanker om, taknemmelighed over at modtage omsorg i en håbløs og uendelig ensom situation.

Den tredje udsendelse viser, at lykke og ulykke nogle gange går hånd i hånd. Anne Sofie har fået et barn, mens manden er i livsfare. Det er svært at tackle så store og modsatrettede følelser på samme tid.

Den fjerde udsendelse handler om, hvordan et menneske kan miste begge ben og alligevel få et godt liv fyldt med livskvalitet. Han er samtidig meget realistisk.

Grunde til at serien opleves som seværdig af deltagerne

Deltagerne i programmet virker ægte og meget autentiske. Det er almindelige mennesker med evner og mod til at vise følelser, og det gør, at seeren kan leve sig ind i situationen. Emner som sorg, glæde, fortvivelse, skyld og håb tages op på en naturlig måde. I historien om familien, som mister Jonas, der er mongol, mener analysegruppen dog, at beskrivelserne af Jonas' person bliver for rosenrøde.

Programmets eventuelle svagheder?

Man ved ikke, hvad der blevet klippet væk og hvorfor. Nogle mennesker, som har meldt sig til programmet, kan være blevet sorteret fra, og vi vil ikke vide hvorfor. Andre mennesker kunne også have andre berigende perspektiver på en lignende ulykke. Nogle mennesker kommer ikke så godt igennem en ulykke. Det kan også være trøstende for en seer i krise ikke at skulle leve op til de andres ressource stærke tackling af en krise.

Etiske spørgsmål

Det kan være nødvendigt at se på, hvor meget man appellerer til menneskers trang til at se på andres ulykke. Samtidig kan det være svært at vide, om nogle af de medvirkende efterfølgende fortryder, at de har oplyst hele Danmark om nogle af deres mest private oplevelser.

I udsendelsen om den hjerneskadede Jesper, hvis hustru står med et nyfødt barn, taler lægen og Anne Sofies mor om en fuldstændig ændret personlighed, og at det er bedst for Jesper at flytte. Det står uklart, hvilken indflydelse Jesper og hans familie har haft på disse udtalelser. Analysegruppen håber, at TV 2 som det mindste har indhentet Jespers tilladelse til at få de personlige oplysninger fra lægen.

Mulige motiver til at deltage i denne serie

Som en del af krisebearbejdelsen

Der er enighed om, at de medvirkende sandsynligvis har brugt deltagelsen i programmet som en del af deres krisearbejde, de tvinges dermed til at tænke tankerne og få sat ord på det svære.

Gode råd til pårørende

Deltagerne kunne også ønske at vise omverdenen, hvilke svære spørgsmål og følelser, der kan dukke op i disse situationer, så de derved gør opmærksom på, hvordan pårørende bedre kan vise forståelse for mennesker i krise.

En offentlig retfærdiggørelse

De medvirkende kan også have oplevet en befrielse ved at give en offentlig forklaring på, hvorfor de har handlet som de gjorde.

Berømmelse via ulykke?

Endelig kunne man antage, at de medvirkende ønskede at iscenesætte sig selv, men analysegruppen mener, at det ikke virker sådan.

Konklusion

Skæbnedagen er en seværdig serie om det at være menneske og det at miste. Den kunne være inspireret af den amerikanske serie Liv eller død, men analysegruppen synes under alle omstændigheder, at Skæbnedagen har leveret seværdige udsendelser. Det er tydeligt, at ulykke ikke kun skaber tab og traumer. Fx bliver Casper og Emma venner efter tsunamien, hvor Emma var tæt på at miste livet. Også de meget smukke billeder i den første udsendelse giver tanke om noget smukt trods Jonas' død.

Det gennemgående musiktema i de fire udsendelser er stemningsfulde variationer over et vemodigt tema..

Sammenskrevet af familiekonsulent Lisbeth Krabbe Haugstrup, KLF, Kirke & Medier
Lene Bitsch, Morten Bitsch, Vagn Olesen, Birgit Laursen og Hanne Bitsch.